

Elinkeinoalueiden ylikunnallinen kehittäminen kuntien raja-alueilla

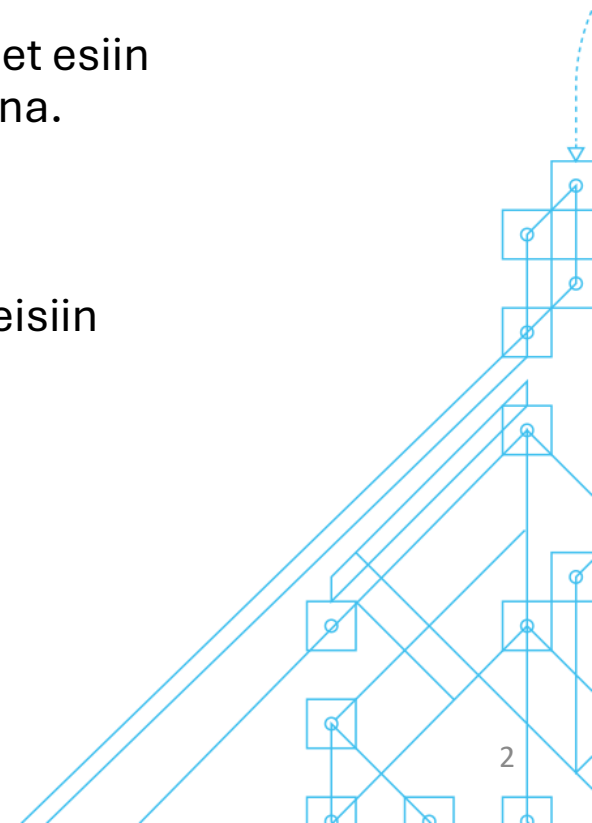
Työn tausta

MAL-verkoston toiminnallisissa tavoitteissa 2023-2027 määritettiin tehtäväksi pyrkiä aktiivisesti edistämään ekologista jälleenrakennusta ja vihreää siirtymää, sekä integroimaan elinkeinokehitys kestäväan maankäyttöön.

Kartoitettaessa kaupunkiseutujen vihreän siirtymän kysymyksiä, nousi kuntien raja-alueet esiin mahdollisinta tilaa vaativan vihreän siirtymän teollisuuden sijoittumiseen sopivina alueina. Alueita on myös tutkittu MAL-verkoston piirissä aiemmin.

Selvityksessä keskitytään vain useamman kunnan raja-alueilla sijaitseviin teollisuusalueisiin (joissa merkittävä osa kaavoitetusta alueesta on T, TT, TY, TV, T/kem –merkinnöillä)

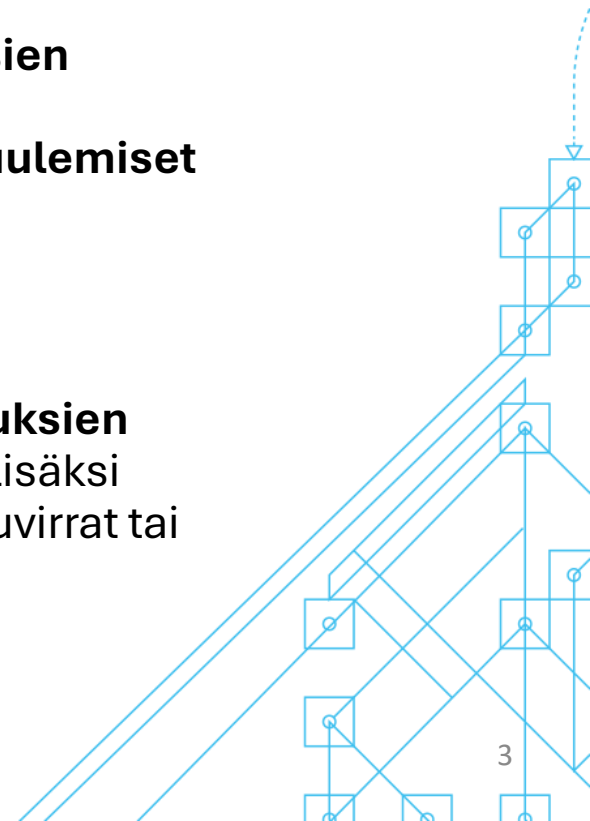

Tilannekuva

Teollisilla ja tilaa vaativilla aloilla, kuten kiertotalouden ja valmistavan teollisuuden ekosysteemeissä on tarve **suurille tonteille sekä häiriö- ja varoalueille**. Suurien teollisuustonttien **kysyntä on kasvanut teollisuuden prosessien vaatiessa yhä enemmän tilaa** ja toisaalta Suomen houkuttelevuuden kasvaessa teollisuuden sijoittautumispaikkana.

Teollisuustonttien kehittämiseen liittyviä haasteita ovat erityisesti **maankäytön prosessien hitaus** suhteessa elinkeinoelämän kehittämisen tarpeisiin. Alueiden saattamiseksi luovutuskuntoon hidastaa **kaavaprosessien lisäksi** teollisuushankkeilta odotettavat **kuulemiset ja selvitykset, sekä infrastruktuurin rakentaminen alueille**.

Yritykset myös vaativat teollisuussijanneilta yhä enemmän: niiden tulisi, tarvittavan **infrastruktuurin sekä turvallisuuteen, ympäristöön, tilaan ja lupiin liittyvien vaatimuksien** lisäksi, sijaita myös **logistiikan ja joukkoliikenteen** kannalta hyvillä sijainneilla. Tämän lisäksi teollisuus hakee **synergiaa liittyviä sijaintietuja**, jossa tuotantolaitoksen tuotteet, sivuvirrat tai jätteet voidaan hyödyntää toisen tuotantolaitoksen raaka-aineena.

Kasvavien kaupunkiseutujen teollisten tilaa vaativien tonttien tarjonta ei riitä pysymään kysynnän vauhdissa. Olemassa olevien brownfield -tonttien lisäksi kehitetään uusia tontteja, jotka usein sijoittuvat kuntien raja-alueille. Yhteistyö kuntien raja-alueilla mahdollistaa suurten tonttien sijoittelun ja laajemman vaikuttavuuden sekä voi tehostaa infrastruktuurin käyttöä.

1. Vähentää päällekkäisyyksiä infrastruktuurin ja palveluiden suunnittelussa.
2. Mahdollistaa laajempien kokonaisuuksien tarkastelun esimerkiksi uusiutuvan energian tuotannossa, teollisuusalueiden sijoittelussa ja liikennejärjestelyissä.
3. Edistää resurssien tehokasta käyttöä yli kuntarajojen
4. Parantaa alueiden kilpailukykyä ja houkuttelevuutta tilaa vaativan teollisuuden investointien näkökulmasta.

Ylikunnallisten teollisuusalueiden keskeiset haasteet

Ylikunnalliset teollisuusaluehankkeet viivästyvät tai epäonnistuvat, vaikka kysyntä kasvaa

Yhteinen tahtotila puuttuu

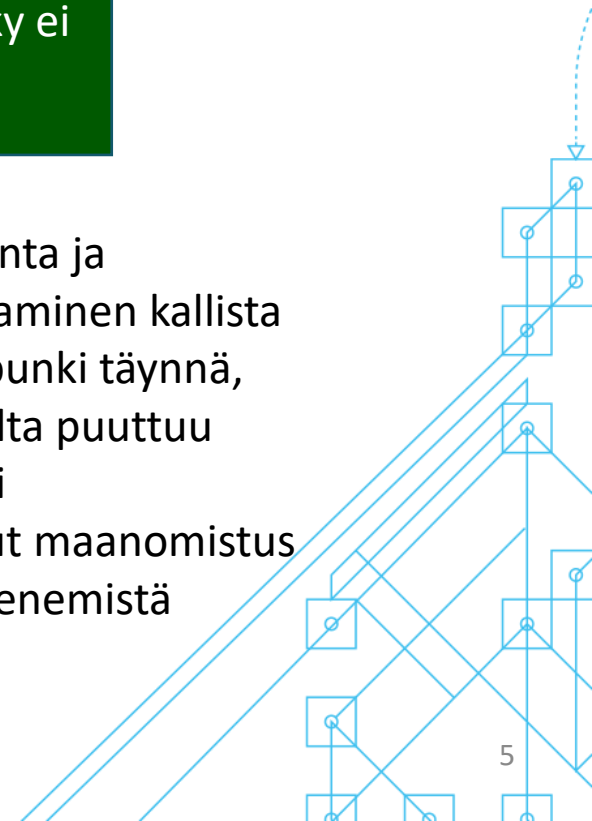
- Ei seudullista elinkeinostrategiaa
- Kunnat kilpailevat – tulonjako ohjaa päätöksiä
- Aluevarauksia ilman yhteistä näkemystä toimijoista

Prosessit eivät toimi yhdessä

- Päätöksenteko eritahtista kuntien välillä
- Tiedonkulku katkonaista, ei koordinaatiofoorumeita
- Erilaiset käytännöt sijoittautumisprosesseissa

Toteutuskyky ei riitä

- Maanhankinta ja infrarakentaminen kallista
- Keskuskaupunki täynnä, kehyskunnilta puuttuu kapasiteetti
- Pirstoutunut maanomistus hidastaa etenemistä

Ylikunnallisten teollisuusalueiden keskeiset haasteet

Kuntien väliset teollisuusaluehankkeet kariutuvat tai viivästyvät merkittävästi, koska **yhteinen tahtotila, toimivat prosessit ja toteutuskyky puuttuvat:**

1. Yhteinen tahtotila puuttuu

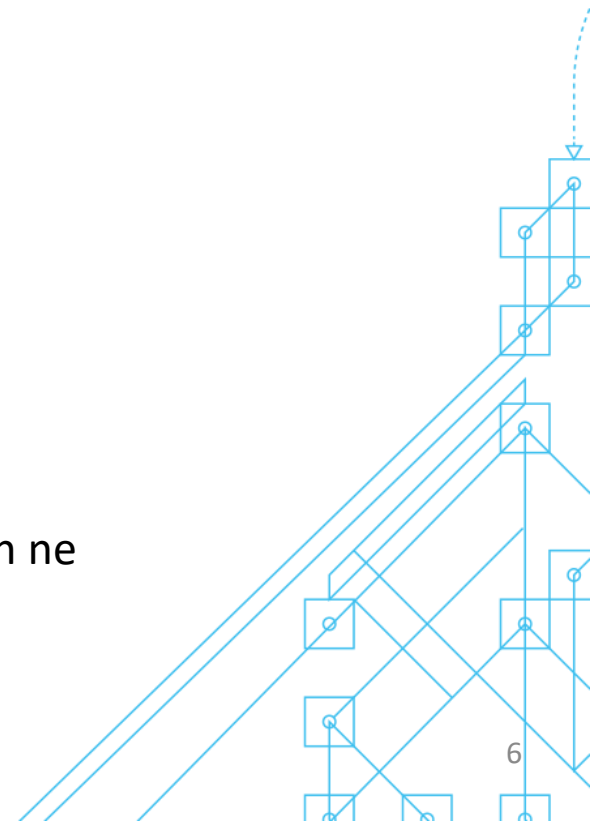
- Ei koordinaatiofoorumeita eikä seudullista strategiaa

2. Prosessit eivät toimi yhdessä

- Epäselvät pelisäännöt kustannustenjaossa
- Kunkin kunnan omat päätöksentekoprosessit eivät synkronoidu

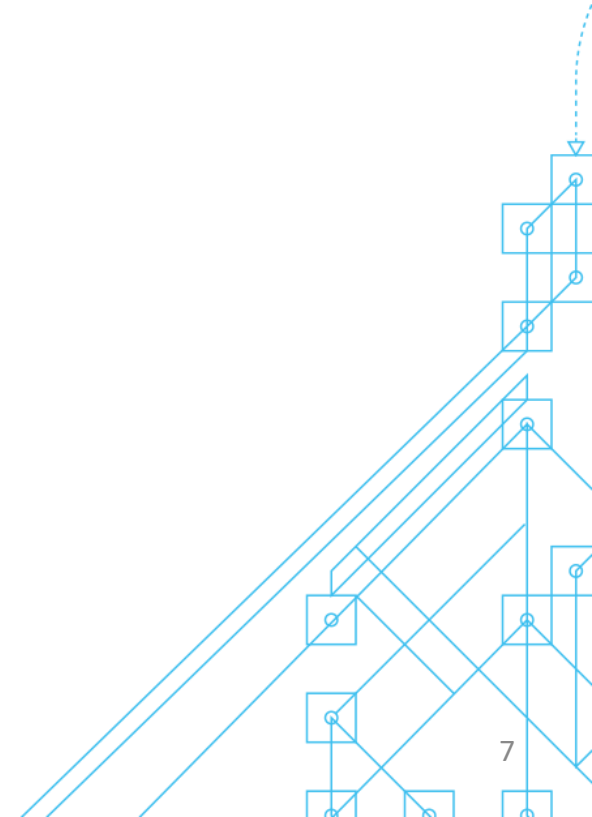
3. Toteutuskyky ei riitä

- Resurssit ja kapasiteetti jakautuvat epätasaisesti
- → Yritykset kohtaavat hitaan, epäjohdonmukaisen ja hajautuneen järjestelmän silloin, kun ne tarvitsevat nopeita päätöksiä ja yhtenäisiä pelisääntöjä.

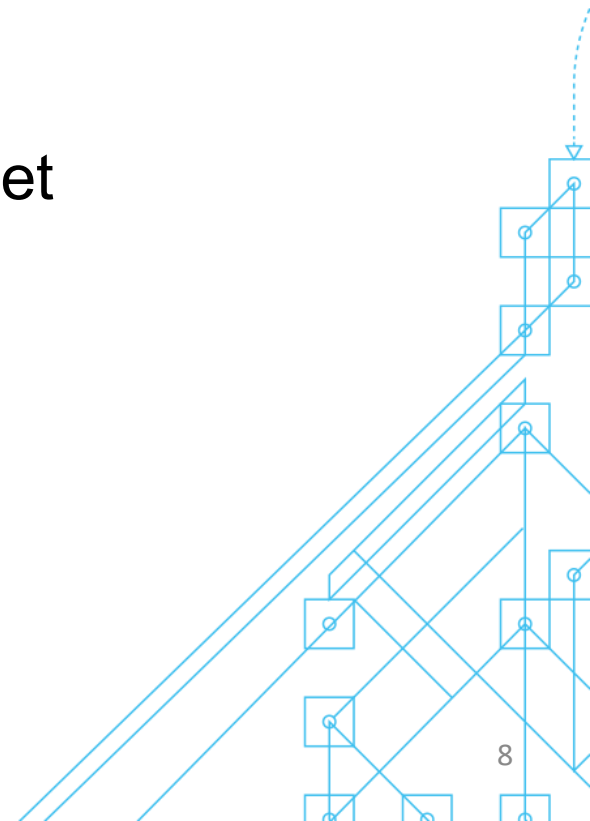
Haaste – yhteinen tahtotila puuttuu

- Seudullista elinkeinostrategiaa ei ole tai se ei ohjaa käytännön toimintaa
- Kunnat kilpailevat toisiaan vastaan – tulonjako ohjaa päätöksiä
- Aluevarauksia tehdään ilman yhteistä näkemystä toimijoista ("hakuammunta")
- Seudulliseen hyötyyn ei luoteta, mieluummin varmistetaan sijoittuminen omaan kuntaan

Suosituksset – seudullinen strategia ja koordinaatio

- Työstetään seudullisia strategioita, joilla tuetaan merkittävien ekosysteemien sijoittumista
- MAL-seuduilla sisällytetään ylikunnallinen elinkeinosuunnittelu osaksi MAL-prosessia (laajennus MALPE-suuntaan)
- Määritetään seudullisesti merkittävät teollisuuden kehittämisalueet
- Tunnistetaan elinkeinoalat, joiden seudullisesta käsittelystä saadaan ekosysteemihyötyjä
- Tunnistetaan yhteinen edunvalvontarooli suhteessa valtiotoimijoihin

Hyvät käytänteet – seudullinen strategia

Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimus 2024-2035

- Kunnat valmistelevat keskinäisessä yhteistyössä Rakennesuunnitelmassa 2040+ tunnistettuja seudullisesti merkittäviä elinkeinoalueita
- Alueet nimetty: Kolmenkulma, Lempäälä, Pirkkala, Rusko-Saarenmaa, Taraste
- Puhtaan siirtymän investoinnit – yhteys lainsäädäntökehykseen

Tampereen kaupunkiseudun elinkeinostrategia

- Seudullinen kehitysyhtiö koordinoi strategiaa ja toimeenpanoa → yhtenäinen palveluketju yrityksille
- Yhtenäinen seudullinen profiili edistää ekosysteemien kehittämistä
- Sijoittumiskonseptit ja invest-in-toimenpidesuunnitelma vahvuusalueittain

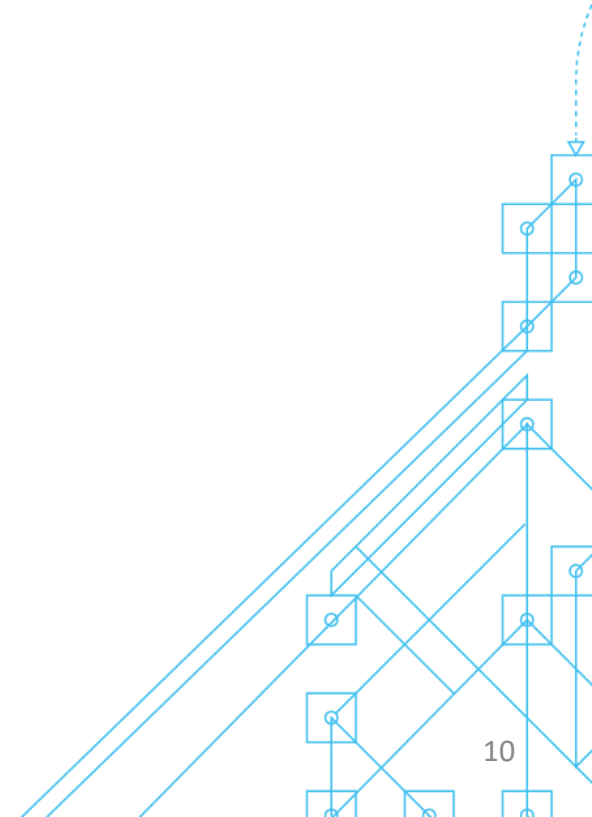
39. Tampereen kaupunkiseudun kunnat valmistelevat keskinäisessä yhteistyössä Rakennesuunnitelmassa 2040+ tunnistettuja seudullisesti merkittäviä elinkeinoalueita puhtaan siirtymän investoinneille. Alueita ovat Kolmenkulma, Lempäälän ja Pirkkalan välinen alue, Rusko-Saarenmaa sekä Taraste. Kunnat huolehtivat alueiden kaavoittamisesta sekä kehittävät teknisiä ja hallinnollisia valmiuksia investointien vastaanottamiseen. Alueilla voidaan pilotoida teollisuuspuistomenettelyä ja luvituksen yhden luukun -periaatetta.

Lähde: Tampereen kaupunkiseudun [MAL-sopimus](#) 2024-2035

Tampereen kaupunkiseudun [elinkeinostrategia](#) "Uuden edellä" vuosille 2026–2030

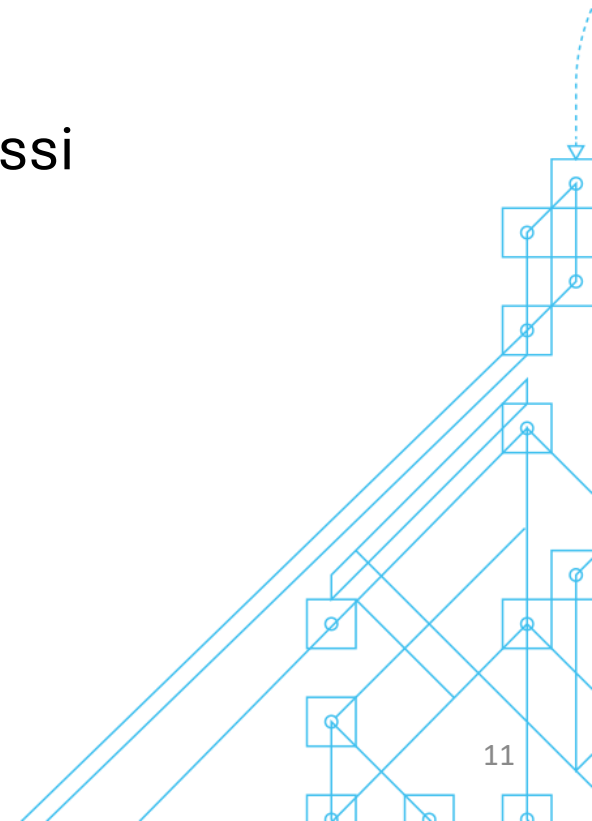
Haaste – prosessit eivät toimi yhdessä

- Päätöksenteko eritahtista – yhtä monta päätöstä kuin osallista kuntaa
- Tiedonkulku katkonaista, ei koordinaatiofoorumeita
- Erilaiset käytännöt ja odotukset luvituksessa ja ympäristövaatimuksissa eri kunnissa
- Aikajännekysymykset aliarvioitu – prosessien yhteensynkkaus haastavaa
- Yritykset odottavat päätöksiä kuukausissa, kunnat puhuvat vuosista

Suosituksset – tiedonjako ja prosessien synkronointi

- Selvitetään seudullisesti merkittävillä kehittämisalueilla sijoittautumismahdollisuudet laitostyypeittäin, kaavatilanne ja toimenpidesuosituksset
- Luodaan tiedonjaon ja yhteisen suunnittelun prosessi suunnitelluista hankkeista
- Tuotetaan ylikunnallisen yhteistyön kriteerit ja vaiheistettu prosessi
- Tuotetaan seudullisia sijoittautumispalveluita: lisää tarjontaa, helpottaa markkinointia
- Vihreän siirtymän sijoittumistapauksissa hyödynnetään mahdollisuudet etusijamenettelyihin
- RYHTI-järjestelmä tuo uuden mahdollisuuden yhteiseen tiedonhallintaan

Hyvät käytänteet - prosessien työkalut

1. Selkeä aluekohtainen arviointi

- Jokaiselle alueelle on määritelty, mihin tarkoituksiin se soveltuu (esim. teollisuus, logistiikka, energiantuotanto, jätehuolto).
- Esimerkki: Taulukosta nähdään, mitkä alueet soveltuvat esimerkiksi energiantuotantoon tai logistiikkaan, ja mitkä vaativat vielä kaavoitusta tai infrastruktuurin parantamista.

2. Kaavatilanteen ja infrastruktuurin huomioiminen

- Taulukossa on otettu huomioon kaavoitus (esim. asemakaava, yleiskaava) ja infrastruktuuri (esim. vesihuolto, liikenne).
- Tämä auttaa kuntia priorisoimaan investointeja ja kehittämistoimia.

3. Toimenpidesuosituksukset

- Jokaiselle alueelle on annettu konkreettisia suosituksia (esim. "aloittaa kaavoitus", "parantaa liikenneinfrastruktuuria").

4. Yhteistyön edistäminen

- Tällainen taulukko toimii hyvänä keskustelun pohjana kuntien, yritysten ja muiden sidosryhmien välillä.

RAISIO / VE 1 / RAUMANTIENTÄN LÄNSI- JA ITÄPUOLISET ALUEET									
ALUEEN OMINAISUUDET JA SOVELTUVUUS ERI LAITOSTYYPEILLE									
RAISIO / VE1 / RAUMANTIENTÄN LÄNSI- JA ITÄPUOLISET ALUEET									
Alueen ominaisuudet (tiivistelmä)	Soveltuvat alueen luokat		Infrastruktuuri				Etiätyydet herkeempiin toimintoihin		Yhteenveto
	Pinta-ala ja muoto	Kaavatilanne	SÄHKÖ	Kaasu	Vesi	Kaakoliikenne	Likenne		
Tehnteollisuuden vaatimukset	Muuttoluokan, pinta-ala	Sotja hehtaareja, muoto vapaa	110 kV sähköverkon liittymä	Ei tarvittava	Ei merkittävää vedentarvetta	Ei hukkalämpöä eikä lämmitystarvetta	Rakais liikenne rakennusvaiheessa	Turva- ja lentoasemalaitokset	Ei soveltu lentokentän läheisyyden eikä aluearvusten suhteen vuoksi.
	Aurinkovoimavaroitus	1,52 ha per MW, muoto vapaa	110 kV sähköverkon liittymä	Ei tarvittava	Ei merkittävää vedentarvetta	Ei hukkalämpöä eikä lämmitystarvetta	Rakais liikenne rakennusvaiheessa	Häikövaikutukset lentokentän läheisyydessä rajoittavat	Sovellu hyvin.
	Aurinkokennien valmistus	Muutama ha, muoto suhteellisen vapaa	20 kV sähköverkon liittymä	Voi hyödyntää maakaasua	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Voidaan hyödyntää lämmityksessä	Rakais liikenne 10 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Suojatätyydet autuksen kymmeniä metreja, työpaikkoihin vähemmän	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	pCAM valmistuslaitos	8 ha, logistiikka määrää muodon	110 kV sähköverkon liittymä	Ei tarvittava	Erittäin suuri prosessi- ja sammutusvesiant	Ei hukkalämpöä hyödyntämisessä	Rakais liikenne 40 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Suojatätyydet autuksen luokkaa 100 m, työpaikkoihin vähemmän	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	CAM valmistuslaitos	<10 ha, logistiikka määrää muodon	110 kV sähköverkon liittymä	Voi hyödyntää maakaasua	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Ei hukkalämpöä hyödyntämisessä	Rakais liikenne 10 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Suojatätyydet autuksen luokkaa 100 m, työpaikkoihin vähemmän	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	Akkujen valmistus	40 ha, logistiikka määrää muodon	110 kV sähköverkon liittymä	Ei tarvittava	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Ei hukkalämpöä hyödyntämisessä	Rakais liikenne 30 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Suojatätyydet autuksen luokkaa 100 m, työpaikkoihin vähemmän	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	Akkujen kokoontaminen	4 ha, muoto suhteellisen vapaa	20 kV sähköverkon liittymä	Ei tarvittava	Ei merkittävää vedentarvetta	Voidaan hyödyntää lämmityksessä	Rakais liikenne >10 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Ei merkittävää riskiä	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	Akkujen kiertäminen	10 ha, muoto suhteellisen vapaa	110 kV sähköverkon liittymä	Voi hyödyntää maakaasua	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Voidaan hyödyntää lämmityksessä	Rakais liikenne >10 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Suojatätyydet autuksen luokkaa 100 m, työpaikkoihin vähemmän	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	Vetvelektrolyysi	2,5 ha, muoto suhteellisen vapaa	110 kV sähköverkon liittymä	Vetvelektrolyysi sellaisia alueita	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Ei hukkalämpöä hyödyntämisessä	Rakais liikenne <30 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Vetvelektrolyysi satoja metreja, vetvelektrolyysi satoja metreja	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	Metallin (nostotyö)	<10 ha, muoto suhteellisen vapaa	110 kV sähköverkon liittymä	Vetvelektrolyysi sellaisia alueita	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Ei hukkalämpöä hyödyntämisessä	Rakais liikenne 1-2 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Määrätytty vetvelektrolyysin perusteella	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
Tehnteollisuuden vaatimukset	Metallin	<10 ha, muoto suhteellisen vapaa	110 kV sähköverkon liittymä	Vetvelektrolyysi sellaisia alueita	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Ei hukkalämpöä hyödyntämisessä	Rakais liikenne 1-2 ajoneuvoa/pt, työmatkailiikenne	Määrätytty vetvelektrolyysin perusteella	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.
	Datakeskus	10-100 ha, muoto suhteellisen vapaa	2 kpl 110 kV sähköverkon liittymä	Ei tarvittava	Keskisuuri prosessivestant, sammutusvesiant	Hyvin tarkas hukkalämpö hyödyntämisessä	Rakais liikenne rakennusvaiheessa	Ei merkittävää riskiä	Sovellu ehdollisesti. Edellyttää osayleiskaavan ja asemakaavan laatimista, sekä katu- ja infraverkon suunnittelua ja rakentamista.

Lähde: [Vihreän siirtymän maankäyttömahdollisuudet Turun, Raisian ja Kaarinan alueilla](#), s. 38, Sweco Finland

Hyvät käytänteet – Elinkeinoalueiden kehittämisen kriteeristö

- 33 ydinkriteeriä ja seurantamittarit
- Auttaa tunnistamaan, missä vaiheessa yhteistyö on ja mitä seuraavaksi tulisi tehdä
- Mahdollistaa edistymisen mittaamisen ja resurssien kohdentamisen

Kriteeristö	Olettu huomioon, kyllä/ei	0	1	2	3	4
Yritysalueiden kehittämisen käynnistäminen						
17 Poliittinen sitoutuminen varmistettu (kaikki kunnat)	ei	Ei keskustelua	Keskustelu aloitettu	Luonnos olemassa	Käsittely käynnissä	Vaihtuusto hyväksynyt
19 Yhteistyömalli valittu (kunta/PPP/ksityinen)	ei	Ei vaihtoehtoja	Vaihtoehtoja tunnistettu	Neuvottelut käynnissä	Malli valittu	Sopimus tehty
21 Rahoituskehysovetty	kyllä	Ei keskustelua	Keskustelu aloitettu	Luonnos laadittu	Neuvottelut käynnissä	Aiesopimukset
22 Markkinakykyä varmistettu	ei	Oletettu	Kyselyt tehty	Kiinnostus osoitettu	Neuvottelut käynnissä	Aiesopimukset tehty
23 Alueen soveltuvuus varmistettu	kyllä	Ei arvioitu	Alustava arvio	Selvitykset käynnissä	Selvitykset lähes valmiit	Selvitykset valmiit
24 Seudullinen strategia yhteensopivuu	kyllä	Epäselvä	Osittainen yhteys	Yhteys tunnistettu	Yhteys kuvattu	Dokumentoitu
25 Kaavojen yhteensopivuu	ei	Ei tehty	Alustava arvio	Yhteensopivuu käynnissä	Laaja osallistuminen	Synkronoitu
26 Riskiarviointi dokumentoitu	kyllä	Ei tehty	Riskit tunnistettu	Arviointi käynnissä	Suunnitelmat luonnosteltu	Hallintasuunnitelmat valmiit
Kuntien koordinointi						
28 Hallintomallit toiminnassa	kyllä	Ei aloitettu	Suunnitelma laadittu	Neuvottelut käynnissä	Pilotti käynnissä	Toiminnassa
29 Kustannusten jakoperiaate sovit	ei	Ei aloitettu	Periaatteet hahmotettu	Neuvottelut käynnissä	Sopimus luonnosteltu	Sovittu
30 Tulojen jakomekanismi sovit	kyllä	Ei aloitettu	Vaihtoehdot tunnistettu	Neuvottelut käynnissä	Sopimus luonnosteltu	Sovittu
31 Infravastuut määritelty	ei	Ei määritelty	Tarpeet tunnistettu	Suunnitelma laadittu	Neuvottelut käynnissä	Määritelty
32 Lupien koordinointiprosessi määritelty	ei	Ei määritelty	Prosessi hahmotettu	Suunnitelma laadittu	Käyttöönotto käynnissä	Määritelty
33 Yhteishankintakehy	kyllä	Ei olemassa	Tarve tunnistettu	Suunnitelma laadittu	Neuvottelut käynnissä	Kehys sovit
34 Riidanratkaisumekanismi	ei	Ei määritelty	Vaihtoehdot tunnistettu	Suunnitelma laadittu	Sopimus luonnosteltu	Mekanismi sovit
35 Viestintäprotokolla käytössä	ei	Ei olemassa	Tarve tunnistettu	Suunnitelma laadittu	Käyttöönotto käynnissä	Käytössä
36 Tiedonjakolusta toiminnassa	ei	Ei olemassa	Tarve tunnistettu	Suunnitelma käynnissä	Pilotti käynnissä	Toiminnassa
37 Suorituskykymittarit linjattu	ei	Ei määritelty	Mittarit hahmotettu	Suunnitelma laadittu	Käyttöönotto käynnissä	Linjattu
Tekninen suunnittelu						
38 Maankäyttösuunnitelmat synkronoitu	ei	Ei aloitettu	Luonnos	Suunnitelma laadittu	Yhteensopivuu käynnissä	Synkronoitu
40 Infrakapasiteetti varmistettu	ei	Ei arvioitu	Tarve tunnistettu	Selvitys käynnissä	Suunnitelma valmis	Varmistettu
41 Ympäristölupien polku selvitetty	ei	Ei aloitettu	Polku hahmotettu	Neuvottelut käynnissä	Hakemus jätetty	Polku selvitetty
42 Liikennevaikutukset arvioitu	ei	Ei arvioitu	Alustava arvio	Mallinnus käynnissä	Raportti laadittu	Arvio valmis
43 Kunnallistekniikan suunnittelu	ei	Ei suunniteltu	Tarve tunnistettu	Suunnitelma käynnissä	Luonnos valmis	Suunnitelma valmis
44 Vihreän siirtymän teollisuuden vaatimukset	ei	Ei huomioitu	Tavoitteet määritelty	Toimenpiteet suunniteltu	Toteutus aloitettu	Vaatimukset täytetty
45 Kiertotalouden integraatio ja teolliset symbioosit	ei	Ei huomioitu	Mahdollisuudet tunnistettu	Suunnitelma laadittu	Toteutus aloitettu	Integroitu
46 Investointiaikataulu hyväksytty	ei	Ei laadittu	Luonnos	Neuvottelut käynnissä	Hyväksyntä käynnissä	Hyväksytty
47 Ennakoiva infra-aikeatulu	ei	Ei laadittu	Luonnos	Suunnitelma valmis	Toteutus aloitettu	Valmis
48 Tonttien valmistelusuunnitelma	ei	Ei suunnitelmaa	Tarve tunnistettu	Suunnitelma laadittu	Toteutus aloitettu	Valmis
49 Palvelusopimukset	ei	Ei aloitettu	Tarve tunnistettu	Neuvottelut käynnissä	Luonnos valmis	Sopimukset tehty
50 Markkinointistrategia linjattu	ei	Ei suunnitelmaa	Strategia hahmotettu	Suunnitelma laadittu	Kampanja suunniteltu	Strategia linjattu
51 Hinnottelumallit	ei	Ei määritelty	Vaihtoehdot tunnistettu	Malli laadittu	Neuvottelut käynnissä	Harmonisoitu
Toteutus						
52 Infran rakentaminen aloitettu	ei	Ei aloitettu	Suunnittelu valmis	Toteutus aloitettu	Pilotti käynnissä	Tavoite saavutettu
54 Ensimmäiset tontit valmiit	kyllä	Ei aloitettu	Valmistelu käynnissä	Rakentaminen käynnissä	Valmistus valmis	Tontit valmiit
55 Lupaprosessit	ei	Ei aloitettu	Prosessi hahmotettu	Käyttöönotto käynnissä	Toiminnassa	Vakiintunut
56 Markkinointi käynnistetty	kyllä	Ei suunnitelmaa	Strategia laadittu	Kampanja suunniteltu	Kampanja käynnissä	Kampanja valmis
57 Ensimmäinen vuokralainen	ei	Ei neuvottelua	Neuvottelut käynnissä	Sopimus tehty	Vuokraus käynnissä	Vuokralainen saatu
58 Yhteiset palvelut toiminnassa	ei	Ei suunnitelmaa	Suunnittelu käynnissä	Toteutus aloitettu	Palvelut testissä	Toiminnassa
Mittarit						
59 Työpaikat luotu (kpl)	ei	Kunta A	Kunta B	Kunta C	Kunta D	

Lähde: [MAL-verkoston ylikunnallisten elinkeinoalueiden kehittämisen kriteeristö](#)

Suosituksset – maapolitiikka ja resurssien jakaminen

Otetaan käyttöön kuntalain mukaiset yhteistoimintamuodot ja edistetään seudullista maapolitiikkaa

Kuntien tulee hankkia aktiivisesti raakamaata erityisesti kasvualueilla ja logistisesti merkittävillä paikoilla

Ylläpidetään yhteistä tonttivarantoaineistoa, joka mahdollistaa joustavan reagoinnin

Laaditaan mallipohja kuntien välisille sopimuksille kustannusten ja hyötyjen jakamisesta

Kehitetään seudullisia maapoliittisia ohjelmia huomioimaan elinkeinoalueiden kehittämiseen liittyviä kysymyksiä

Hyvät käytänteet – tonttivarannon hallinta

- HSY:n tuottama vuosittainen tonttivarantokatsaus joka perustuu seudulliseen rakennusmaavarantotietoon.
- Vuosittainen katsaus perustuu seudulliseen rakennusmaavarantotietoon
- Yhtenäinen seutukohtainen tietovaranto
- Paikkatietopohjainen ratkaisu mahdollistaa alueellisen analyysin
- Erittelee varannon omistajatahot sekä tyhjät ja lähes tyhjät tontit
- Julkinen raportointi rakentaa yhteistä ymmärrystä

Lähde: [Pääkaupunkiseudun tonttivarantokatsaus 2025](#), HSY, s. 22

Yhteenveto

- Ylikunnallinen yhteistyö vaatii systemaattista prosessia - ei synny itsestään
- Seutujen kehitettävä työkaluja ja käytäntöjä edistymisen seurantaan
- Ennakoiva kehittäminen ja riittävästi resursoidut esiselvitykset ovat kriittinen menestystekijä
- MAL-sopimukset laajennettava MALPE-suuntaan – elinkeinot osaksi kokonaisuutta
- Tiedonhallinnan digitalisointi (RYHTI) ja yhteinen tiedollajohtaminen tarpeen
- Seudulliset maapoliittiset ohjelmat ja strukturoidut sopimusmallit edistävät toteutusta

